

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.25.0713.N

G.,

beklaagde,

eiser,

met als raadsman mr. Hugo Vandenberghe, advocaat bij de balie Brussel.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen de arresten van het hof van beroep te Antwerpen, correctionele kamer, van 9 januari 2025 (*hierna* tussenarrest) en 24 april 2025 (*hierna* eindarrest).

De eiser voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, drie middelen aan.

Sectievoorzitter Erwin Francis heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Dirk Schoeters heeft geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

Eerste onderdeel

1. Het onderdeel voert schending aan van de artikelen 6.1, 6.2 en 8 EVRM, artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, de artikelen 15, 22 en 149 Grondwet, artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt, artikel 63 Btw-wetboek en artikel 319 WIB92, almede miskenning van de algemene rechtsbeginselen van loyaliteit bij de bewijsvoering in strafzaken, van het recht van verdediging en van de motivering van gerechtelijke uitspraken dat uit de ingeroepen rechtsnormen voortvloeit: het tussenarrest verwerpt ten onrechte de exceptie van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering; artikel 26 Wet Politieambt heeft enkel betrekking op onderzoeksactiviteiten met betrekking tot feitelijke elementen die voorafgaandelijk werden vastgesteld; het betreden van een woning in de zin van artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet, waaronder ook een publieke plaats zoals de winkel van de eiser valt, moet met het oog op de eerbiediging van die artikelen, alsook van artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, op een controleerbare wijze voldoen aan de vereisten van legaliteit, proportionaliteit en legitimiteit; het tussenarrest beoordeelt die vereisten niet; de afstapping van zeven leden van de dienst Drugs van de lokale recherche in de bescheiden winkel van de eiser, met enkel het oog op mogelijke btw-inbreuken en fiscale fraude, vereiste een duidelijk controlebaar gerechtelijk mandaat en een verklaring ter verantwoording van de massale betreding en de onbeperkte controle in de winkel; het gaat in werkelijkheid om een vermomd proactief onderzoek waarbij de waarborgen van artikel 63 Btw-wetboek en artikel 319 WIB92 worden ontdoken; de massale politieaanwezigheid had tot doel de eiser te intimideren en hem te dwingen akkoord te gaan met de afstand van zijn rechtsbescherming; dit geeft blijk van fysiek en psychisch geweld en van partijdigheid van de verbalisanten; aan de eiser werd voorafgaandelijk geen toelating gevraagd om zijn winkel te betreden.

2. Artikel 149 Grondwet, dat een formele verplichting inhoudt, vereist niet dat de rechter aan een door een partij als geschonden aangevoerde wetsbepaling een inhoudelijk juiste draagwijdte geeft. Evenmin bestaat er voor wat betreft de motiveringsverplichting van de rechter een algemeen rechtsbeginsel met die strekking.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

3. Het tussenarrest stelt niet vast dat:

- de optredende politieambtenaren in de winkel van de eiser een onbeperkte controle hebben uitgevoerd;
- aan het betreden van de winkel geen vaststellingen zijn voorafgegaan die verband houden met het plegen van een misdrijf;
- in de winkel activiteiten werden uitgeoefend die tot de privésfeer behoren.

In zoverre berust het onderdeel op een onjuiste lezing van het tussenarrest en mist het bijgevolg feitelijke grondslag.

4. Artikel 26 Wet Politieambt bepaalt:

“De politieambtenaren kunnen steeds de voor het publiek toegankelijke plaatsen alsook de verlaten onroerende goederen betreden teneinde toe te zien op de handhaving van de openbare orde en de naleving van de politiewetten en -verordeningen.

Zij kunnen steeds diezelfde plaatsen betreden teneinde opdrachten van gerechtelijke politie uit te voeren.

Met inachtneming van de onschendbaarheid van de woning kunnen zij hotelinrichtingen en andere logiesverstrekkende inrichtingen bezoeken. Zij kunnen zich door de eigenaars, exploitanten of aangestelden van die inrichtingen de inschrijvingsdocumenten van de reizigers doen overleggen.”

5. Artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt laat de politieambtenaren die op grond van die bepalingen een publiek toegankelijke plaats betreden, enkel toe om zintuiglijke waarnemingen te doen van de betreden plaats en van wie of wat zich in die plaats bevindt. Die bepalingen beletten de optredende

politieambtenaren weliswaar niet om vragen te stellen aan aanwezige personen, maar zij laten als dusdanig niet toe dat de politieambtenaren overgaan tot het nemen van dwangmaatregelen. Bijgevolg heeft die betreding in de regel geen impact op het eigendomsrecht zoals beschermd door artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

6. Bij afwezigheid van specifiek daarover bij conclusie gevoerd verweer, dient de rechter niet uitdrukkelijk vast te stellen dat een plaatsbetreding als bedoeld in artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt is uitgevoerd met eerbiediging van de vereisten van controleerbaarheid, legaliteit, proportionaliteit en legitimiteit. Die vaststelling kan alsdan blijken uit enig welke reden van de beslissing in verband met de regelmatigheid van die maatregel.

7. Onder een woning in de zin van artikel 15 Grondwet moet worden verstaan, de plaats met inbegrip van de erdoor omsloten eigen aanhorigheden, die een persoon bewoont om er zijn werkelijke verblijfplaats te vestigen en waar hij uit dien hoofde recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, zijn rust en meer in het algemeen zijn privéleven.

8. Onder de bescherming van artikel 8.1 EVRM en de artikelen 15 en 22 Grondwet vallen ook bedrijfsruimten, maar enkel in zoverre de daar ontwikkelde activiteiten een privékarakter vertonen of er vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard. De loutere mogelijkheid dat die omstandigheden zich kunnen voordoen in een voor het publiek toegankelijke plaats, zoals in een winkel tijdens de openingsuren, impliceert echter niet dat die plaats onder de vermelde bepalingen valt.

9. Noch artikel 63 Btw-wetboek noch artikel 319 WIB92 ontnemt aan politieambtenaren de bevoegdheid om in die wetboeken omschreven misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en zaken in beslag te nemen die met die misdrijven verband houden, zoals bepaald in artikel 15 Wet Politieambt. De politieambtenaren kunnen daarbij gebruik maken van de maatregelen bepaald in de Wet Politieambt, waaronder deze bepaald in artikel 26 van die wet.

10. Artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt vereist niet dat de politieambtenaren die op grond van die bepalingen overgaan tot het betreden van een publiek toegankelijke plaats, beschikken over een opdracht daartoe vanwege

het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter, noch dat zij de voorafgaande toestemming verkrijgen van een persoon bij wie de plaatsbetreding wordt uitgevoerd. Dat het plaatsbezoek een gerechtelijke finaliteit heeft, in die zin dat het ertoe strekt het bestaan van een misdrijf vast te stellen, doet daaraan geen afbreuk.

11. Uit de enkele omstandigheid dat meerdere politieambtenaren, dan wel meer politieambtenaren dan volgens een beklagde vereist, deelnemen aan een plaatsbetreding of dat die politieambtenaren behoren tot een welbepaalde politiedienst, kan niet worden afgeleid dat er ten aanzien van degene bij wie de plaatsbetreding wordt uitgevoerd ongeoorloofde fysieke of psychische dwang wordt uitgeoefend om vrijwillig af te zien van zijn grondrechten en bewijzen ter beschikking van de politieambtenaren te stellen. Die omstandigheid vereist evenmin een bijzondere verantwoording of motivering vanwege die politieambtenaren of vanwege de rechter die de regelmatigheid van hun optreden beoordeelt.

12. De rechter oordeelt op grond van de concreet voorliggende gegevens onaantastbaar of de politieambtenaren die een plaats betreden op grond van artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt, de in die bepalingen voorgeschreven vereisten, alsook de vereisten die gelden voor elk politieel optreden, hebben nageleefd en of zij door hun optreden al dan niet het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op eigendom van de persoon bij wie het plaatsbezoek wordt uitgevoerd, hebben miskend.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen niet te verantwoorden gevolgen afleidt.

13. In zoverre het onderdeel uitgaat van andere rechtsopvattingen, faalt het naar recht.

14. Het tussenarrest oordeelt onder meer als volgt:

- in het aanvankelijk proces-verbaal is er enkel sprake van het “*betreden van de kledingwinkel*”. De eiser deelde nog mee aan de verbalisanten dat hij zijn woonplaats had op een ander adres, waar wel een inschrijving in de KBO was gebeurd;

- het hof van beroep kan niet vaststellen dat er een huiszoeking is gebeurd waardoor een schending van artikel 26 Wet Politieambt zou voorliggen;
- de Wet Politieambt legt geen beperkingen op aan de uitoefening van bevoegdheden bepaald in deze wet voor leden van een bepaalde politiedienst;
- het dagontvangstenboek, het kasboek en de aankoop- en verkoopfacturatie bevonden zich bij eisers boekhouder en werden daar met zijn akkoord opgehaald;
- de eiser voert aan dat hij door het aantal aanwezige politieambtenaren een niet nader omschreven onaanvaardbare en onevenredige druk op zijn recht van verdediging zou hebben ondergaan. De overhandiging zou niet als vrijwillig kunnen worden aanzien;
- het aanvankelijk proces-verbaal vermeldt ter zake: “*[De eiser] wenst volledig mee te werken met onze diensten en heeft er geen problemen mee dat wij de boekhoudkundige stukken inkijken. Hij bezorgt ons daarop de gegevens van zijn boekhouder: [...]*”;
- uit de loutere aanwezigheid van zeven politiemensen kan niet worden afgeleid dat de eiser geen toestemming zou hebben gegeven, maar onder druk zou gezet zijn om de gevraagde boekhoudkundige stukken te laten overhandigen door zijn boekhouder. Dat de handelszaak van de eiser naderhand werd verzegeld, doet hieraan geen afbreuk;
- volledigheidshalve merkt het hof van beroep op dat deze stukken bestonden onafhankelijk van de wil van de eiser en onveranderd bleven ongeacht de mededeling ervan. Er bestaat geen concreet risico op onbetrouwbaarheid van het aldus verkregen bewijsmateriaal;
- artikel 63 Btw-wetboek en artikel 319 WIB92 doen geen afbreuk aan de bevoegdheden die voortvloeien uit onder meer de Wet Politieambt en beperken evenmin deze bevoegdheden.

15. Op grond van die redenen kan het tussenarrest wettig oordelen dat de bekritiseerde plaatsbetreding regelmatig is uitgevoerd. Met die redenen beantwoordt dat arrest ook eisers verweer en is de beslissing regelmatig met redenen omkleed.

In zoverre kan het onderdeel niet worden aangenomen.

16. De schending van artikel 6.1 en 6.2 EVRM is afgeleid uit de vergeefs aangevoerde schending van artikel 8 EVRM en de artikelen 15 en 22 Grondwet.

17. Voor het overige verplicht het onderdeel tot een onderzoek van feiten, waarvoor het Hof niet bevoegd is.

18. In zoverre is het onderdeel niet ontvankelijk.

Tweede onderdeel

19. Het onderdeel voert schending aan van de artikelen 8.1.2°, 8.1.4°, 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek: het tussenarrest oordeelt dat er in het aanvankelijk proces-verbaal enkel sprake is van het “*betreden van de kledingwinkel*”; het aanvankelijk proces-verbaal beperkt zich echter niet tot deze vaststelling, maar citeert een geheel aan feitelijke vaststellingen die tot de controle aanleiding geven; de eiser heeft op grond van een geheel van de feitelijke omstandigheden aangevoerd dat het onderzoek “*ab initio*” door de kennelijke onwettigheid van de uitgevoerde controle was aangetast; de appelrechters hebben de bewijskracht van het aanvankelijk proces-verbaal en de ingeroepen bewijsstukken miskend door de interventie zonder gerechtelijk mandaat van zeven politieambtenaren van de sectie Drugs van de gerechtelijke politie Antwerpen met het oog op een onbeperkte controle en foullering van eisers kledingwinkel te aanvaarden en door, na een zeer summiere beoordeling van de boekhouding, de beslissing van de procureur des Konings tot de onmiddellijke gerechtelijke sluiting te valideren; de draagwijdte van de uitgevoerde controle kon niet beperkt en herleid worden tot “*de betreding van de kledingwinkel*”, gezien de andere feitelijke vaststellingen; de werkelijke inhoud en draagwijdte van het aanvankelijk proces-verbaal is met deze feitelijke motivering en rechterlijke kwalificatie niet verzoenbaar.

20. De verplichting voor de rechter om de bewijskracht van akten te eerbiedigen houdt niet in dat hij een stuk waarnaar hij verwijst, in zijn geheel moet aanhalen. Die verplichting belet de rechter integendeel niet om zijn beslissing over een voor hem aangevoerde betwisting te steunen op een welbepaald gegeven dat hij put uit een stuk dat meerdere gegevens vermeldt.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

21. Met het oordeel dat in het aanvankelijk proces-verbaal enkel sprake is van het “*betreden van de kledingwinkel*”, geeft het tussenarrest van de bewoordingen van dat proces-verbaal een uitlegging die met de bewoordingen ervan niet onverenigbaar is.

In zoverre mist het onderdeel feitelijke grondslag.

22. Voor het overige voert het onderdeel weliswaar formeel een miskenning van de bewijskracht van akten aan, maar komt het in werkelijkheid op tegen de onaantastbare beoordeling van de feiten door het tussenarrest of verplicht het tot een onderzoek van feiten, waarvoor het Hof niet bevoegd is.

In zoverre is het onderdeel niet ontvankelijk.

Derde onderdeel

23. Het onderdeel voert schending aan van de artikelen 6.1, 6.2 en 8 EVRM, artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, de artikelen 15, 22 en 149 Grondwet, artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt, artikel 63 Btw-wetboek en 319 WIB92, almede miskenning van de algemene rechtsbeginselen van loyaliteit bij de bewijsvoering in strafzaken, het recht van verdediging en de motivering van gerechtelijke uitspraken dat uit de ingeroepen rechtsnormen voortvloeit: het tussenarrest verwerpt de door de eiser bij appelconclusie aangevoerde partijdigheid van het onderzoek en het verweer dat er sprake is van een “*fishing expedition*”, waarbij de werkelijke bedoeling erin bestond om eisers handelszaak onmiddellijk te sluiten door middel van een gerechtelijke verzegeling; die verzegeling, gesteund op alsdan louter oppervlakkige vermoedens van fraude, is niet gemotiveerd en volstrekt onredelijk; aldus werd aan de eiser zonder afdoende grondslag en zonder concrete verantwoording een onredelijk zware last opgelegd, die een inbreuk vormt op zijn eigendomsrecht.

24. Het tussenarrest stelt niet vast dat de betreding van de winkel van de eiser een “*fishing expedition*” betreft, waarbij de werkelijke bedoeling erin bestond om

eisers handelszaak onmiddellijk te sluiten door middel van een gerechtelijke verzegeling, gesteund op alsdan louter oppervlakkige vermoedens van fraude.

In zoverre mist het onderdeel feitelijke grondslag.

25. Voor het overige heeft het onderdeel dezelfde strekking als het eerste onderdeel en kan het om de daar vermelde redenen niet worden aangenomen.

(...)

Ambtshalve onderzoek

26. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissing is overeenkomstig de wet gewezen.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten op 173,31 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Erwin Francis, als voorzitter, de raadsheren Peter Hoet, Eric Van Dooren, Steven Van Overbeke en Jos Decoker, en in openbare rechtszitting van 25 november 2025 uitgesproken door sectievoorzitter Erwin Francis, in aanwezigheid van advocaat-generaal Dirk Schoeters, met bijstand van griffier Kristel Vanden Bossche.

K. Vanden Bossche

J. Decoker

S. Van Overbeke

25 NOVEMBER 2025

P.25.0713.N/10

E. Van Dooren

P. Hoet

E. Francis